

סירוב של יישוב קהילתי בצפון לקבל אליו זוג חסידי חב"ד מגיע אל העליון

בית המשפט המחוזי רחה עתירה של זוג חסידי חב"ד, לאחר שוועדת קבלה סירבה לקבלם בטענה של חוסר התאמה לחיי הקהילה ביישוב השניים ערערו בטענה כי מדובר באפליה פסולה על רקע דתי • "הליך בחינת המועמדים היה מזוהם. ההחלטה התקבלה לפני תחילת הדיון"

שלומית צור

בני זוג חרדים ערערו לבית המשפט העליון בטענה לאפליה, לאחר שוועדת קבלה ביישוב הקהילתי צורית בצפון סירבה לקבלם. הערעור הוגש לאחר שבית המשפט המחוזי בחיפה רחה את עתירת בני הזוג נגד ההחלטה.

בערעור טוענים בני הזוג כי ההחלטה מפלה אותם בשל היותם חרדים, בניגוד לחוק האוסר על אפליה על רקע דת, והיא בלתי סבירה באופן קיצוני. בני הזוג – שליח חב"ד בגוש משגב, ורעייתו, אשת חינוך – מתגוררים ביישוב בשכירות מ-2013. ב-2020 ביקשו לרכוש את הבית שבו התגוררו וחתמו על הסכם מותנה באישור האגודת השיתופית של היישוב.

בדיון בוועדה היו הדעות חלוקות. לטענת בני הזוג, הוצג בוועדה חשש מצד חלק מהתושבים ביישוב כי המושב "ייהפך לסוג של יב"ניאל". בני הזוג הבהירו שכל שהם מבקשים הוא לגור בו כמשפחה פרטית, ללא כל "אג'נדה". הוועדה החליטה להמליץ לוועדת הקבלה של המועצה האזורית משגב, האמורה לתת את התשובה הרשמית לבקשות ההצטרפות, שלא לקבלם. הסיבה: חילוקי דעות בין בני הזוג לתושבים שלטענת הוועדה גרמו לפילוג וערערו את הסטטוס קוו.

במקביל, הופנו בני הזוג למכון האבחון קינן שפי שהמליץ גם הוא לא לקבלם לאחר שקיבל את חוות דעת מהיישוב.

לאחר קבלת חוות הדעת ממכון קינן שפי, הוזמנו הזוג לוועדת הקבלה האזורית לדיון שבו, לטענת בני הזוג, הם נשאלו כלפיהם ראויות ברעות קדומות כלפיהם בתור חסידי חב"ד והם תויגו כחלק מ"תופעה". לפי הפרוטוקול, אחת מחברות הוועדה אמרה: "אני מניחה שאדם רואים במגורים בצורית סוג של שליחות. אין לכם שם לא מניין ולא קהילה דתית, ובטח שלא חב"דית. אז למה דווקא צורית אם זה מקום שהוא לא מתאים לחינוך הילדים? אני מבינה, תקנו אותי אם אני טועה, שאתם רואים בזה שליחות לחיות דווקא ביישוב חילוני ולהיבא לשם את הערכים שלכם. אני מכירה קצת את התופעה של יישובים חילוניים שחב"דניקים מנסים לגור ולהשתלב בהם (... משפחה חב"דית שנכנסת ליישוב חילוני, עם כל הטוב שהיא מביאה איתה,

הכניסה ליישוב. "רוח פסק הדין של המחוזי היא שאין לשלול מוועדת קבלה כלים לשמור על אופיו הקהילתי של היישוב" צילום: פאדי אמון

במהלך השנים הסתכסכו הזוג עם תושבים ביישוב בכמה מקרים. כתוצאה מאחד מהם נוצרו מוקדי תפילה נוספים ביישוב – דבר שיצר פילוג ביישוב, שנמשך עד היום

אנשי הוועדה טענו כי העותרים לא ניסו להשתלב במוסדות הקהילה והתעקשותם להישאר ביישוב חרף הקשיים מעידה על כוונתם לשמש בו כשליחי חב"ד

הבנה לאיזונים העדינים שקיימים בקהילה, וחוסר רגישות לכך שהתנהלותם הביאה להפרה של הסטטוס קוו ולקרע בקהילה. אנשי הוועדה טענו כי במהלך שהותם ביישוב העותרים לא ניסו להשתלב במוסדות הקהילה, ויש לכך ללמד שאין בכוונתם לגור ביישוב מתוך אהבת המקום. לרבי ריהם, התעקשותם להישאר ביישוב חרף הקשיים שליוו את חייהם במי רוצת השנים מעידה על כוונתם לשמש בו כשליחי חב"ד. השופטת תמר נאות פרי דחה את העתירה, וקבעה כי דחיית בקשתם להתקבל ליישוב לא נבעה מהיותם דתיים, אלא בשל התנהלותם. "שוכנעתי כי הטעם לאי-קבלתם של העותרים ליישוב הוא טעם לגיטימי, ואינו נעוץ בהשתייכותם לדת היהודית או לזרם מסוים בדת, או בשל היותם פעילי חב"ד. בחינת מכלול הנתונים מלמדת כי ההחלטה לגבי העותרים לא התקבלה מחמת אפליה לרעה, אלא בשל אי-התאמהם לחיי הקהילה נוכח התנהלותם". בערעור שהגישו בימים האחרונים

כחזן בבית הכנסת של היישוב, הוא חדל להתפלל בו בטענה כי המחיצה המפרידה בין עזרת הנשים לגברים אינה עומדת בדרישות ההלכה. לטענת האגודה, כתוצאה מכך נרצחו מוקדי תפילה נוספים ביישוב – דבר שיצר פילוג ביישוב שנמשך עד היום. באירוע אחר לימד העותר את אחד מבני היישוב לקראת בר המצווה שלו, אך הפסיק את מהלך הלימודים, לאחר שאמו של הנער ביקשה שהנער ייכנס עם ספר התורה לעזרת הנשים והעותר סירב לכך מסיבות הלכתיות. לטענת האגודה, האירוע גרם לעוגמת נפש למעורבים והעמיק את הקרע שבין הפעילות בבית הכנסת ביישוב. בסמוך לחגי תשרי ב-2015 התווספה מחיצה בין עזרת הנשים לגברים בבית הכנסת, דבר שליטענת האגודה נעשה ללא תיאום איתה ועורר סערה ציבורית במושב. האסיפה הכללית כונסה, והוחלט ברוב של 152 בעד לעומת 30 קולות נגד, להחזיר את המצב לקדמותו ולהסיר את המחיצה הזמנית

היא מביאה איתה גם איזשהו ערעור על הבסיס, על היסודות, על החוסן של הקהילה הקיימת. העניין הוא לא שאתם דתיים, אלא שאתם שליחי חב"ד ואי-אפשר להתכחש לזה". בעקבות החלטת הוועדה האזורית לדחות את הבקשה, פנו בני הזוג לוועדת ההשגות. היישוב הגיש לוועדה חוות דעת שהציגה את חיי לוקי הדעות עם הזוג: "הקונפליקט טים נבעו בעיקר מסגנון החיים של המערערים שאינו אופייני ליישוב צורית ומחילוקי דעות בנושאים הלכתיים (...). האם עלינו לגזור על היישוב פילוג מתמשך רק מפני שהמערערים אינם מסוגלים להגמיש ולו במעט את אורחות חייהם?" ועדת ההשגות רחתה את הערעור לאחר דיון.

חוסר רגישות שהוביל לקרע בקהילה

בעקבות הרחייה עתרו בני הזוג לבית המשפט המחוזי בחיפה, שדחה את העתירה. בפסק הדין תוארו כמה סכסוכים בין הזוג לתושבים ביישוב. ב-2015, עת שימש העותר

נים בני הזוג לבית המשפט העליון הם טוענים כי דחיית בקשתם להייתקבל ליישוב פוגעת בזכויות יסודיות שלהם הם זכאים, כמו חופש קניין, שוויון וחופש דת. הטענה כי ההחלטה שניתנה אינן נוגעות להיותם חרדים וחסידי חב"ד אינה נכונה, מאחר שכל הטענות כלפיהם נוגעות לאורח חייהם הדתי. "דומה כי יש לראות בחומרה רבה שלילת זכותו הבסיסית של אדם לרכוש קניין בארץ ישראל רק משום שההיין לתקוע בשופר בחגי תשרי. האם ניתן לסבור ברצינות, כי תקיעה בשופר יכולה להקים כוז מהומה לו התוקע היה אדם חילוני?" שאלו בני הזוג בערעור לבית המשפט העליון.

השלכות מרחיקות לכת

עוה"ד אורן רוט, עמוס אוסיי זון וגיא זיר-שלום ממשרד ארנון, תדמור-לוי, המייצגים את בני הזוג בערעור לעליון, אמרו כי "הליך בחינת המועמדים על ידי ועדת הקבלה היה מזוהם, ולמעשה ההחלטה התקבלה עוד לפני שהוא החל. לוועדת הקבלה לא ניתנה הסמכות למנוע ממועמדים להתקבל ליישוב רק משום שהם חרדים ורק משום שחברי הוועדה חוששים מהתחרדות. אנו מאמינים שהחלטת ועדת הקבלה פגומה ודינה להיפסל, ואנו מקווים שכך ייקבע על ידי בית המשפט העליון".

לטענתם, לפי פקודת האגודות השיתופיות, "בכוחם של אנשים ביישוב, שעשויים להיות מונעים ממניעים אישיים ופסולים, לפגוע בזכויותיהם הבסיסיות ביותר של המועמדים לקניין ולשוויון. להחליט על ועדת קבלה יש השלכות מרחיקות לכת: היא לא רק יכולה למנוע חברות באגודה, אלא למנוע את העברת הזכויות ברשות מקרקעי ישראל, ולבטל את הסכם מכר שעליו חתמו הצדדים". לדברי עו"ד ד"ר נדב דגן ממשרד חגי שבתאי שפירא, מומחה למשפט ציבורי ולדיני אגודות שיתופיות, שלא ייצג בתיקי "פסק הדין של בית המשפט המחוזי משרד מר את יכולתו של יישוב קהילתי לשמור על צביונו ועל המרקם החברתי-רבתי שלו. פסק הדין מחד זק בנימוקיו את מעמדן של אגודות שיתופיות להתיישבות קהילתית ומייחס חשיבות לתקנון האגודה ולהחלטות האגודה. רוח פסק הדין היא שאין לשלול מוועדת הקבלה את הכלים לשמור על אופיו הקהילתי של היישוב".